

การนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำเนินชีวิตของสตรี จังหวัดสมุทรสาคร

An Application of the Principle of Sangahavattudhamma to the Security of the Living Life of the Women in Samut Sakhon province

กรุณา มธุลาพรรังสรรค์* เจริญ ทุนชัย พระพงษ์ศิริ สุลำนาจ ณัฐปภัทร์ นาคชุ่ม และ ผันนภา หอมเหมื่อน
Karuna Mathulapransan*, Charean Toonchai, Phra Phongsiri Sulamnad, Natpaphat Nakchum and Phannapa Hommuean

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม 73160

Mahamakut Buddhist University Sirindhorn, 73160

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: karunamathulap@gmail.com

Received: 18 May 2020, Revised: 25 July 2020, Accepted: 5 August 2020

บทคัดย่อ

วิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์การนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของสตรีในจังหวัดสมุทรสาคร 2) เปรียบเทียบการนำหลักสังคหวัตถุธรรมของสตรีในจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อสร้างความมั่นคงในการดำเนินชีวิต และ 3) ศึกษาข้อเสนอการนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของสตรีในจังหวัดสมุทรสาคร เก็บรวบรวมข้อมูลจากสตรีในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 327 ราย โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามกับสตรีในจังหวัดสมุทรสาคร

ผลการวิจัยพบว่า 1) สตรีในจังหวัดสมุทรสาคร มีการนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต อยู่ในระดับมาก 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สตรีในจังหวัดสมุทรสาคร ที่มี อายุและอาชีพต่างกัน มีการนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต โดยรวมทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกัน และ 3) การให้สิ่งที่เป็นประโยชน์กับคนอื่นให้ได้ทั้งหมด เป็นสิ่งของเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ได้ เป็นวิชาความรู้ก็ได้ เป็นคำแนะนำก็ได้ ขณะใดที่มีจิตใจเป็นกุศล แล้วก็ให้สิ่งที่ตนสามารถจะให้กับคนอื่นได้ ถ้าเป็นคนที่มีความสามารถ ก็สามารถสอนหรือถ่ายทอดความรู้นั้นให้คนอื่น ขณะนั้นก็เท่ากับให้สิ่งที่เป็นประโยชน์เหมือนกัน

คำสำคัญ : สังคหวัตถุธรรม ความมั่นคงในชีวิต การดำรงชีวิตของสตรี

Abstract

The research had the objectives as follows: 1) to analyze the principle of Sangahavattudhamma to the security of the living life of the women in Changwat Samut Sakhon; 2) to compare the application of the principle of Sangahavattudhamma to the security the living life of the women in Changwat Samut Sakhon for the security of their living live; and 3) to study other suggestions about the application of the principle of Sangahavattudhamma for the security of the living life of the women in Changwat Samut Sakhon. The data collection was from 327 women in Changwat Samut Sakhon by Simple Random and the data collection by questionnaires were distributed every day.

The research was found as follows: 1)The women in Changwat Samut Sakhon had applied the principle of Sangahavattudhamma for the security of their living life at a high level; 2) The result of hypothetical test was found that the women in Changwat Samut Sakhon with different age, and occupation had applied the principle of Sangahavattudhamma for the security of their living live in all four aspects

indifferently, but those with different level of education and monthly income had applied the principle of Sangahavattudhamma for the security of their living life differently; 3) To give beneficial things to other people could be done in either a big number, or in a small number and to give beneficial knowledge to other people could be done either in a big number or in a small number. Those persons with a good mind could give either knowledge or suggestion and those with some of capacities could teach or transfer some knowledge to other people and that meant giving the beneficial things as well.

Keywords : Sangahavattudhamma, Principle of Dhamma, Family Living Life, Life Security

บทนำ

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) [1] ได้ให้ความสำคัญและกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาสตรีฯ ในการสร้างสังคมไทยเป็นสังคมที่เสมอภาค คนในสังคมมีเจตคติที่ดี ตระหนักและยอมรับถึงบทบาทสตรีในบริบทต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างเท่าเทียมกัน สังคมไทยมีความเป็นธรรม ยุติธรรม โดยสตรีทุกกลุ่มมีโอกาสเข้าถึง และได้รับการศึกษาทุกระดับ มีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมถึงการพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม โดยสอดคล้องกับการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง การสร้างจิตสำนึกของชุมชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จังหวัดสมุทรสาครมีสถิติการหย่าร้างสูงขึ้น และความเลื่อมล้ำด้านเศรษฐกิจ คือ ขาดงานและมีรายได้น้อยมีความเสี่ยงต่อการมีรายได้น้อยเพียงพอในการดำรงชีพต่ำกว่าเส้นความยากจนยังมีอยู่ถึง 9 ล้านคน ในขณะที่ภาวะเศรษฐกิจที่ชะงักงัน และอัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มสูงขึ้น และที่สำคัญคือความเสี่ยงด้านสุขภาพ คำว่า “ผู้หญิงเก่ง่าย ตายช้า” เป็นคำที่ผู้ชายชอบล้อเลียนผู้หญิงที่เป็นความจริง ปัญหาเหล่านี้เป็นสาเหตุเบื้องต้นที่ทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ทางสังคม เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาโสเภณี ปัญหาสุขภาพอนามัย นอกจากนี้ รวมถึงความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุที่เจริญรุดหน้าไปกว่าวัฒนธรรมทางด้านจิตใจ คนเห็นห่างจากศาสนา ขาดการศึกษา และอบรมทางด้านจิตใจที่ดี ทำให้สภาพจิตใจแย่ลง บางคนเมื่อหมดทางทำมาหากินก็เกิดความคิดหารายได้ในทางที่ผิดกฎหมาย และศีลธรรม

สตรีในจังหวัดสมุทรสาครมีการนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต โดยมีความเชื่อเพื่อช่วยเหลือในครอบครัวโดยไม่คิดเหน็ดเหนื่อย มีการเอาใจใส่บุคคลในครอบครัวตามที่โดยไม่ เรียกร้องสิ่งตอบแทนต่างๆ ต้องการให้ครอบครัวมีความสมบูรณ์ปฏิบัติของมนุษย์หรือจริยธรรมอันมีรากฐานมาจากประสบการณ์ทางศาสนาของศาสนาตนเองนั้นย่อมเป็นสิ่งที่มีคุณค่า และสามารถแก้ปัญหาของมนุษย์ได้อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามความเชื่อในทางโหราศาสตร์มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนไทยการสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต ขจัดความยากจน และพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน รวมทั้งการต่อยอดภูมิปัญญาให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ ตลอดจนการจัดการงานและอาชีพในอนาคตของสังคมไทย เพื่อลดปัญหาความยากจน ลดปัญหาการว่างงาน ประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงของสตรี โดยที่รัฐบาลมีนโยบายในการพัฒนาสตรี

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญในการเสริมสร้างความมั่นคงของสตรีที่ต้องมีการนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางเสริมสร้างการดำรงชีวิต ของตนเองและครอบครัว และสังคม เพื่อให้การดำรงชีวิตมีความมั่นคง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของสตรีในจังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการนำหลักสังคหวัตถุธรรม เพื่อสร้างความมั่นคงในการดำเนินชีวิตของสตรีในจังหวัดสมุทรสาคร
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอการนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของสตรีในจังหวัดสมุทรสาคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ สตรีที่อาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 327 คน
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ การนำหลักสังคหวัตถุธรรม คือ ธรรมที่ช่วยเหลือกันยึดเหนี่ยวไว้ และเป็นเครื่องเกาะกุมประสานโลกคือสังคมา โดยมีทาน หมายถึง การให้ คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ปิยวาจา หมายถึง พูดจาน่ารัก นานิยมนับถือ อัตถจริยา หมายถึง บำเพ็ญประโยชน์ และสมานัตตตา หมายถึง ความมีตนเสมอ คือ ทำตัวให้เข้ากันได้ เช่น ไม่ถือตัว ร่วมสุขร่วมทุกข์กัน มาใช้สร้างความมั่นคงในการดำเนินชีวิตของสตรีในจังหวัดสมุทรสาคร
3. ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ จังหวัดสมุทรสาคร
4. ขอบเขตด้านเวลา ได้แก่ 1 ตุลาคม 2559 ถึง 30 กันยายน 2560

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของสตรีในจังหวัดสมุทรสาคร ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง กรอบแนวคิดและการกำหนดตัวแปร ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวัดค่าตัวแปร การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล [2]

ประชากร คือ สตรีที่อาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 257,915 คน [3] ผู้ที่ให้ข้อมูลเป็นตัวแทนของสตรีที่เป็นผู้อาศัยในจังหวัดนั้น ๆ เป็นเวลา 5 ปีไปแล้ว จำนวน 327 คน แยกออกเป็นสตรีที่เป็นผู้อาศัยในอำเภอเมืองสมุทรสาคร 119 คน อำเภอบ้านแพ้ว 102 คน อำเภอกระทุ่มแบน 106 คน

เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเปิดตารางสำเร็จของเกรจซี่ (Krejcie) และมอร์แกน (Morgan) จากสตรีในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 257,915 คนได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 327 คน/ครัวเรือน แล้วนำมาหาอัตราสัดส่วนของประชากร (Proportional to Size) เพื่อ หากกลุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม 1 ชุด โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ลักษณะของคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 การนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของสตรีในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 20 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) [4]

ตอนที่ 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของสตรีในจังหวัดสมุทรสาคร ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบปลายเปิด

การสร้างและตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

การสร้างและตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตการศึกษาวิจัย โดยใช้คำถาม 2 ประเภทคือ แบบปลายปิดและแบบปลายเปิด

3. นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องและชัดเจน เหมาะสม ทั้งเนื้อหาสาระ และการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา แล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถาม

โดยให้ตรวจสอบหรือปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหา เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหา

4. นำแบบสอบถามหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (IOC) [5] โดยเลือกข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.66 ขึ้นไป จากคำถามทั้งหมด 15 ข้อ ใช้ได้ทั้งหมด ซึ่งข้อคำถามที่ใช้ได้มีค่า (IOC) อยู่ในช่วง 0.66 – 1.00

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ กับผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ คือ สตรีในจังหวัดสมุทรสาครที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลการตอบแบบสอบถาม ไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)[6] ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.90

7. นำเครื่องมือที่สมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยนี้ได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป มีลำดับขั้นตอน ดังนี้ ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ศึกษาการนำหลักสัจกหัตถธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าเฉลี่ย และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการนำหลักสัจกหัตถธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้าน อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และลักษณะครอบครัว ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé) วิเคราะห์เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการนำหลักสัจกหัตถธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของสตรีในจังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลผลผลการนำหลักสัจกหัตถธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของสตรีในจังหวัดสมุทรสาครโดยรวมทั้ง 4 ด้าน

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านทาน	4.55	0.33	มากที่สุด
2. ด้านปิยวาจา	3.60	0.40	มาก
3. ด้านอหิงสา	3.67	0.40	มาก
4. ด้านสมานัตตตา	4.38	0.35	มากที่สุด
รวม	4.05	0.37	มาก

จากตาราง พบว่า สตรีในจังหวัดสมุทรสาคร มีการนำหลักสัจกหัตถธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตโดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.05 มากที่สุดคือ ด้านอหิงสา พบว่า สตรีในจังหวัดสมุทรสาคร มีการนำหลักสัจกหัตถธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.67 รองลงมาด้านปิยวาจาพบว่า สตรีในจังหวัดสมุทรสาคร มีการนำหลักสัจกหัตถธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 3.60 และน้อยที่สุด คือด้านสมานัตตตา พบว่า สตรีในจังหวัดสมุทรสาคร มีการนำหลักสัจกหัตถธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.38 ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบการนำหลักสัจกหัตถธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของสตรีในจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือนต่างกัน พบว่า สตรีในจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีอายุและอาชีพต่างกัน มีการนำหลักสัจกหัตถธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต โดยรวมทั้ง 4 ด้านไม่

แตกต่างกัน แต่ผู้ที่มีระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต แตกต่างกัน เมื่อแยกทดสอบในแต่ละด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านทานพบว่า สตรีในจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตไม่แตกต่างกัน

2) ด้านสมานัตตาพบว่า สตรีในจังหวัดสมุทรสาครที่มี อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตไม่แตกต่างกัน แต่ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจ แตกต่างกัน โดยผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา / ปวช. มีการนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตแตกต่างกับผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนนอกนั้น ไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

3) ด้านอถถจริยา พบว่า สตรีในจังหวัดสมุทรสาคร ที่มี อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีการนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต ไม่แตกต่างกัน แต่สตรีที่มีอาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต แตกต่างกัน ที่มีอาชีพพนักงานบริษัท มีการนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตแตกต่างกันกับผู้ที่มีอาชีพรับจ้าง ผู้ที่มีอาชีพค้าขาย / อาชีพอิสระ และผู้ที่มีอาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนนอกนั้น ไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

4) ด้านปิยวาจาสตรีในจังหวัดสมุทรสาครที่มี อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีการนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตไม่แตกต่างกัน แต่ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้แตกต่างกันกับผู้ที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา / ปวช. มีการนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้แตกต่างกันกับผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา, ระดับอนุปริญญา / ปวส. และระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนนอกนั้น ไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของสตรีในจังหวัดสมุทรสาคร เรียงลำดับ ดังนี้ 1) ด้านทาน คือ การให้ไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องใหญ่ การให้สิ่งที่เป็นประโยชน์กับคนอื่น ให้ใช้ทั้งหมดเลย เป็นสิ่งของเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ได้ 2) ด้านปิยวาจา คือ ถ้าเราได้ยินคำที่น่าฟัง ทำให้เรามีกำลังใจ ทำให้เรารู้สึกสบาย แล้วอาจจะจะมีชีวิตอยู่ต่อไป ก็เป็นสิ่งที่ดี 3) ด้านอถถจริยา คือ การประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์ ช่วยเหลือคนอื่นนั่นเอง เล็ก ๆ น้อย ๆ นิด ๆ หน่อย ๆ ก็มีน้ำใจ ที่โต๊ะอาหาร ยื่นอาหารให้ รินน้ำให้ ยกข้าวให้ 4) ด้านสมานัตตา คือ ควรจะเป็นเสมอกันในคุณธรรม ไม่ใช่มองจากวัตถุภายนอก เราอาจจะต่างกัน โดยสภาพฐานะ ความเป็นอยู่ หรือโดยความรู้ โดยชาติตระกูล แต่จริงๆ แล้วทุกคนมีใจที่เหมือนกัน ไม่ต่างกันนอกจากความคิดของเราที่ถือว่า สิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้ การนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของสตรีในจังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สตรีในจังหวัดสมุทรสาคร มีการนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก สตรีในจังหวัดสมุทรสาครเอื้อเฟื้อต่อแม่สละแบ่งปันกัน ช่วยเหลือกันด้านสิ่งของพุดจาด้วยถ้อยคำจริง ไม่โกหก มีประโยชน์ และถูกกาลเทศะ อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ ประสงค์ แสงพยับ [7] กล่าวว่า ความสำเร็จในอุตสาหกรรมโรงแรมและร้านอาหารจะต้องอาศัยหลักพื้นฐาน เรื่องการให้บริการที่ดี อาหารดี บรรยากาศดี การให้บริการที่สะอาดสะอ้านสบายน่าพึงพอใจ เพราะเมื่อลูกค้ามั่นใจในคุณภาพของอาหาร ก็จะทำให้ลูกค้ากลับมาใช้บริการซ้ำ และสอดคล้องกับแนวคิดของ สาโรช ไสยสมบัติ กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้งานประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานเกี่ยวกับการให้บริการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญประการที่เป็นตัวบ่งชี้ถึงความเจริญก้าวหน้าของงานบริการก็คือ จำนวนผู้มาใช้บริการ

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทานในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก สตรีในจังหวัดสมุทรสาคร การนำหลักสังคหวัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต โดยมีความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือในครอบครัวโดยไม่คิดเหน็ดเหนื่อย มีการเอาใจใส่

บุคคลในครอบครัวตามที่โดยไม่เรียกร้องสิ่งตอบแทนต่างๆ ต้องการให้ครอบครัวมีความสุขสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒติกร พรรตณเมธี [8] ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักสังคหัตถุธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงาน : ศึกษาเฉพาะกรณี ห้างหุ้นส่วนจำกัด หลุยส์ พลาสติก อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมพบว่า พนักงานที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีการใช้หลักสังคหัตถุธรรมในการปฏิบัติงาน โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสมานัตตา ซึ่งแปลผล อยู่ในระดับมากทั้งนี้เนื่องจากสตรีในจังหวัดสมุทรสาคร การนำหลักสังคหัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต ซึ่งการปฏิบัติคนไม่คงเส้นคงวาต่อบุคคลที่แวดล้อมเราไม่เลือกที่รัก มักที่ชัง เนื่องจากมีปัจจัยแวดล้อมมากมาย ที่จะสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต ที่ทำให้ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบุญมี โทท่า [9] ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธวิธีในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางสังคม” พบว่า ปัญหาชีวิตของคนเรานั้น มีปัญหาพื้นฐานของชีวิตอันเดียวกัน นั่นคือ ความทุกข์ ไม่ว่าจะเป็นทุกข์กายหรือทุกข์ใจ ซึ่งมีสาเหตุมาจากความโลภ ความโกรธ และความหลง แต่การแก้ปัญหามาทางพระพุทธศาสนานั้น ให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาชีวิตจากภายในมาสู่ภายนอก ที่มุ่งเอาชนะกิเลสตัณหาที่มีอยู่ในจิตใจ โดยการเน้นให้มีสติปัญญารู้เท่าทันในปัญหาที่เกิดขึ้น และแก้ปัญหาตามเหตุปัจจัย

1) สตรีในจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีอายุต่างกัน นำหลักสังคหัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต แตกต่างกัน ผลการวิจัย พบว่าสตรีในจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีอายุต่างกัน มีการนำหลักสังคหัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต ความพึงพอใจต่อการให้บริการ โดยรวมทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของพระอุทิศ อภิโร (มิตี) [10] ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาหลักพุทธธรรมเพื่อแก้ปัญหาชีวิตและเศรษฐกิจ” พบว่า ปัญหาชีวิตของคนเรานั้น มีปัญหาพื้นฐานของชีวิตอันเดียวกัน นั่นคือ ความทุกข์ ไม่ว่าจะเป็นทุกข์กายหรือทุกข์ใจ ซึ่งมีสาเหตุมาจากความโลภ ความโกรธ และความหลง แต่การแก้ปัญหามาทางพระพุทธศาสนานั้น ให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาชีวิตจากภายในมาสู่ภายนอก ที่มุ่งเอาชนะกิเลสตัณหาที่มีอยู่ในจิตใจ โดยการเน้นให้มีสติปัญญารู้เท่าทันในปัญหาที่เกิดขึ้น และแก้ปัญหาตามเหตุปัจจัย

2) สตรีในจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีนำหลักสังคหัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่าสตรีในจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีนำหลักสังคหัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต โดยรวมทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีผลทำให้มีนำหลักสังคหัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตแตกต่างกันได้ เพราะการศึกษาระดับประถมศึกษาไม่น่าสนใจในเรื่องคุณภาพของมีการดำรงชีวิตแต่สนใจว่าเมื่อในการเป็นอยู่มากกว่า ก็ต้องมีอาหารกินครบทุกมื้อมากกว่าคุณภาพชีวิตอื่นๆ ส่วนผู้ที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าประถมศึกษาขึ้นไปจะให้ความสนใจในเรื่องคุณภาพของอาหารและการให้บริการด้านต่าง ๆ มากกว่าระดับประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ [11] ที่กล่าวไว้ว่า “กลุ่มตัวอย่างผู้มีการศึกษาหรือพื้นฐาน ความรู้สูง จะยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ได้รวดเร็วกว่าผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ต่ำ” พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มตัวอย่างผู้มีการศึกษาหรือพื้นฐานความรู้สูง จะยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ได้รวดเร็วกว่าผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ต่ำ

3) สตรีในจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีอาชีพต่างกัน มีการนำหลักสังคหัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต แตกต่างกัน ผลการวิจัย พบว่าสตรีในจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีอาชีพต่างกัน มีการนำหลักสังคหัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิต โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อธิบายได้ว่าการนำหลักสังคหัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตหรือไม่ นั่น ไม่อยู่ที่อาชีพ ที่ต่างกัน ที่มีต่อการให้บริการแตกต่างกัน จึงทำให้แม้ว่าจะอาชีพที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจโดยรวมทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกัน แม้ว่าจะมีอาชีพรับจ้างก็มีการนำหลักสังคหัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบุญศิริ ชวลิตธำรง [12] ได้กล่าวถึงความหมายของสังคหัตถุ ว่าธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดเหนี่ยวจิตใจของกันและกันอันเป็นไป เพื่อการสงเคราะห์กันซึ่งมีอยู่ 4 ข้อคือ ทาน การให้การเฉลี่ยเผื่อแก่กันและกันซึ่งเป็นข้อสำคัญเพราะว่าทุก ๆ คนนั้นย่อมต้องการความช่วยเหลือจากกันและกันอยู่ในด้านต่าง ๆ ในด้านวัตถุ ปิยวาจา การเจรจาถ้อยคำซึ่งเป็นที่รักเป็นที่จับใจแก่กันและกันอันเป็นถ้อยคำสุภาพเพราะวาจาที่พูดออกไปนั้นถ้าเป็น

วาทที่ไม่สุภาพไม่เป็นที่รักที่พอใจก็เป็นวาทที่อาจเสียดแทงน้ำใจของผู้อื่นทำให้ผู้อื่นเสียใจเจ็บใจไม่สบายใจ อัจฉริยา การประพฤติประโยชน์ต่อกันและกันคือการทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสถาบันเช่น โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยสังคมที่คนอาศัยอยู่ ตลอดถึงประเทศชาติสิ่งใดที่เป็นโทษก็ควรละเว้นไม่กระทำ สมานัตตา ความเป็นผู้วางตนสม่ำเสมอหรือเสมอดั้นเสมอปลายซึ่ง หมายถึงการรักษาระเบียบวินัยอันใดที่ทุกคนพึงปฏิบัติทั้งผู้ใหญ่ทั้งผู้น้อยตามหน้าที่ที่บัญญัติเอาไว้เป็นระเบียบ

4) สตรีในจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน การนำหลักสังคหัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตแตกต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า สตรีในจังหวัดสมุทรสาครที่มีรายได้ต่อเดือนมีการนำหลักสังคหัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตโดยรวมทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อธิบายได้ว่า จะมีการนำหลักสังคหัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตหรือไม่ขึ้นอยู่กับที่มีรายได้ต่อเดือน ที่ต่างกัน ไม่มีผลทำให้มีการนำหลักสังคหัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) [13] ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับสังคหัตถุ 4 ไว้ว่าเมื่อทุกคนต่างประพฤติสังคหัตถุทั่วถึงกันแล้วอย่าว่าแต่เฉพาะคนเฉพาะครอบครัวจะรักใคร่นับถืออยู่เป็นสุขสบายเลยถึงคนทั้งหมู่บ้านทั้งเมืองทั้งประเทศทั้งโลกก็ต้องอยู่เป็นสุขสบายตลอดไปเหมือนกัน เพราะฉะนั้นท่านจึงว่าสังคหัตถุทั้ง 4 อย่างเป็นคุณสำหรับยึดเหนี่ยวใจผู้อื่นให้รักใคร่นับถือช่วยเหลือกัน อย่างวิเศษ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เนื่องจากสตรีในจังหวัดสมุทรสาคร มีการนำหลักสังคหัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการนำหลักสังคหัตถุธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิต มีความสำคัญมากเห็นได้จาก

1. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านทานอยู่ในระดับมากที่สุด สตรีในจังหวัดสมุทรสาครจึงควรรักษามาตรฐาน มีความเอื้อเพื่อช่วยเหลือในครอบครัวโดยไม่คิดเหน็ดเหนื่อยตลอดไป
2. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปิยวาจาพบว่า ควรรักษามาตรฐานการมีคำพูดที่มีความจริงใจ และความปรารถนาดีอย่างแท้จริงกันในครอบครัวตามหลักสังคหัตถุธรรม
3. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านอัจฉริยา พบว่า ควรมีการนำหลักสังคหัตถุธรรมมาใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตในช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ เกื้อกูลกัน
4. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสมานัตตา พบว่า ควรใช้สร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตการที่จะไม่ระแวงกัน และมีความไว้วางใจ เชื่อใจกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรศึกษาการใช้หลักสังคหัตถุธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการไทย
2. ควรศึกษาหลักสังคหัตถุธรรมเพื่อแก้ปัญหาชีวิตและเศรษฐกิจ
3. ควรศึกษาเชิงวิเคราะห์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากมุมมองของพระพุทธศาสนา

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพมหานคร. 2554.
- [2] บุญชม ศรีสะอาด การวิจัยเบื้องต้น, กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาสน์. 2545.
- [3] สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรสาคร [อินเทอร์เน็ต]. 2559 [เข้าถึงเมื่อ 29 ธันวาคม 2559]. เข้าถึงได้จาก: <http://smsakhon.nso.go.th/>
- [4] ณรงค์ โพธิ์พุกขานันท์. ระเบียบวิธีวิจัย : หลักการและแนวคิด เทคนิคการเขียนรายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท, 2556.

- [5] ชีระศักดิ์ อุ่่นอารมณ์เลิศ. เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2549.
- [6] กัลยา วานิชปัญญา. สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถิติคณะพาณิชยศาสตร์ 2548.
- [7] ประสงค์ แสงพาศย์. การบริการอาหารและเครื่องดื่ม. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร : นั้งกั้การพิมพ์; 2532.
- [8] วุฑฒิกร พรรัตน์เมธี “การใช้หลักสังคหัตถุธรรมในการปฏิบัติงานของพนักงาน : ศึกษาเฉพาะกรณี ห้างหุ้นส่วนจำกัด หลุยส์ พลอสติก อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม”, [วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต]: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2553.
- [9] บุญมี โทท่า. พุทธวิธีในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางสังคม. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 2562;2:1-8.
- [10] พระอุทิศ อภิวิโร. การศึกษาหลักพุทธธรรมเพื่อแก้ปัญหาชีวิตและเศรษฐกิจ. [วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต]. บั้ฉฉิต วิทยาลัย; มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย; 2557.
- [11] สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : อักษราพิพัฒน์ 2545.
- [12] บุญศิริ ชวลิตธำรง. ธรรมโอสธ. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์ 2529.
- [13] พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). พุทธวิธีบริหาร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2551.